

BESLUT DEN 17 JANUARI 2020

Journalist klandras för publicering av namn och bild

Journalistförbundets yrkesetiska nämnd beslutade vid sitt möte den 17 januari 2020 att klandra den journalist som anmäls för att inte ha tillmötesgått önskemål om att inte publicera namn och bild.

Bakgrund:

Anmälaren tipsar en tidning om eventuella brister som uppmärksammas kring vägtullstationer för trängselskatt i Stockholm. Tillsammans med en reporter och en fotograf åker anmälaren med bil ut för att kontrollera omständigheten. Under bilturen säger anmälaren att hen inte vill medverka med vare sig namn eller på bild om det antagna sakförhållandet inte stämmer. Vilket är fallet, och anmälaren vill därför inte längre medverka med namn eller på bild i artikeln.

Efter intervjun, samma dag skickar anmälaren även ett mejl till den e-post-adress som reportern lämnat ut och meddelar att hen inte längre vill medverka, eller i varje fall diskutera en eventuell medverkan. Journalisten svarar aldrig på mejlet, och när tidningen några dagar senare publiceras finns anmälarens namn och bild med i artikeln. Vilket leder till en anmälan till Yrkesetiska nämnden för att reportern brutit mot de yrkesetiska reglerna 7 och 8:

- 7.** Visa särskild hänsyn mot ovana intervjupersoner. Upplys den intervjuade om huruvida samtal och annat material är avsett för publicering. Var försiktig med att återge uttalanden och annat material som icke-offentliga personer har publicerat i sociala medier.
- 8.** Tillmötesgå rimliga önskemål från intervjuade personer om att i förväg få veta hur och var deras uttalanden återges.

Reportern, som är inhoppare på tidningen, erkänner att anmälaren under bilresan vid ett tillfälle visserligen sagt att hen inte vill medverka med namn eller bild i artikeln om det antagna sakförhållandet visar sig inte stämma. Men att anmälaren sagt detta skrattande, och att reportern och fotografen i sammanhanget själva skrattade, och "sedan pratade vi inte mer om det" enligt reportern.

Att journalisten inte svarat på mejlet förklarar hen med att hen inte hann läsa mejlet innan tidningen gick i tryck.

Efter anmälan har redaktionen anonymiserat anmälaren i webbupplagan av artikeln och tagit bort bilden på hen.

Reportern bestrider anmälan.

Nämndens bedömning:

Nämnden anser att endast yrkesetisk regel 7 är tillämplig för anmälan.

Att visa särskild hänsyn mot ovana intervjuobjekt är en viktig grund i arbetet som journalist, och vid eventuella oklarheter är det journalistens ansvar att säkerställa och tillmötesgå den intervjuades vilja vad gäller publicering av namn, citat och bild. Så har inte skett i det här fallet.

Att en intervjuperson skrattar betyder inte att personen inte menar allvar med vad den säger. Om det föreligger någon som helst oklarhet i fråga om vad en intervjuperson menar och huruvida denne vill medverka med namn och bild, så är det journalistens ansvar att reda ut vad personen vill.

Nämnden har nyligen behandlat ett liknande fall där en journalist inte tog hänsyn till vad en i artikelsammanhanget fotograferad person sagt om att inte medverka med namn och på bild i tidningen. I det fallet skrev nämnden så här i sitt beslut:

Den anmälda journalisten uppger att fotografen tog bilder utanför skolan samt vid och i kyrkan där avslutningen hölls. En bild där en elev kramar om den som gjort anmälan ansågs särskilt lyckad. Journalisten kontaktade på plats den anställde och frågade om hen kunde tänka sig att vara med på bild i tidningen. Journalisten frågade också efter hens namn. Enligt journalisten ska den anställde ha svarat nej, "men med, som jag uppfattade det, ett blygt leende. Jag tolkade det snarast som en reaktion man ofta får från allmänhet och medieovana personer, lite som 'inte ska väl jag...'" . Med ett tydligare nej, menar journalisten, skulle bilderna inte ha hamnat i tidningen.

...

Vad gäller publicering av bild och namn kan nämnden, utifrån anmälares och journalistens egna redogörelser, inte förstå det på annat sätt än att journalisten uppfattat att anmälares sagt nej till att vara med på bild och med namn.

Nämnden anser det därför utrett att journalisten förstod att anmälares inte ville medverka på vare sig bild eller med namn vid en publicering. Vid en eventuell oklarhet i denna fråga har det legat på journalisten att säkerställa anmälares vilja. Så har inte skett.

Nämnden ansåg i det fallet att oberoende av om journalisten valde att tolka det som att personen inte nödvändigtvis menade nej fast den sa nej, så var det journalistens ansvar att tillmötesgå personens vilja. Då detta inte gjordes riktade nämnden klander mot journalisten.

Nämndens beslut:

Mot bakgrund av vad som framkommit i det här behandlade fallet, och i linje med yrkesetiska nämndens ställningstagande i ett liknande fall nyligen, anser nämnden att journalisten brutit mot yrkesregel 7, varför klander riktas mot hen.